

Az Újság

6 évf. - 301 szám | független politikai napilap

SALONTA, 1934.
szeptember 21.

péntek

Előfizetési árak: Helyben 1 óra 25 Lei, vidékre: 35 Lei. -- EGYES SZÁM ÁRA: 1 LEU

Szerkesztésért felelős:
GAÁL SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SALONTA PIATA UNIRII No 13.

Kaleidoszkóp

IRJA: SERÉNYI JÓZSEF

Az egész világ óriási érdeklődéssel fordul ma a Népszövetség felé. Felvették Szovjetországot a népszövetségi tagállamok közé, s ha nem tudnók, hogy Litvinov politikai kalandforgásai mit rejtenek, akkor még elhihetnénk, hogy a Szovjet hasznát is hajtana.

Motta, a komoly és higgadt svájci elnök a legnagyobb mértékben kikelt a Szovjet ellen, mert a Szovjet gyilkoltatta meg egy követüket. Motta szerint a Szovjet a polgári és keresztény államok ellensége.

Mindenki tudja, hogy Franciaországnak,

az a politikája, hogy különböző iparcikkeit elhelyezze az egyes államokban és ezért nem riad vissza a politika eszközeitől sem mint ahogyan láttuk azt pld. Cotty esetében, aki képes volt meggyőződést változtatni, csak azért, hogy parfümjeit elhelyezhesse. Franciaországnak tehát a Szovjet felvételét illetőleg egyszerűen üzleti érdeke volt, az a 38 állam, amely Oroszország felvétele mellett szavazott, feltétlenül azért tette, mert üzleti érdeke, hogy bizonyos iparcikkeket elhelyezzen Oroszországban. A szovjetnek pedig az a célja, hogy eszméit helyezze el egyes államokban. Ma már minden mindegy. Az üzlet minden. Az éhes tőke kánkánt jár a proletáriátus felett. Mert akik azt hiszik, hogy Oroszország a polgári és keresztény ideált testesíti meg, azok tévednek, mert nyomorral és kinnal, az egyén devalvációjával, az emberi jogok letiprásával, éhséggel nem lehet győzni. A Szovjet olyan tömegre bázisoz, amelynek nics hite és bevesz jelszavakat.

Ha kenyér nincs: meghalt az élet. Ahol lerombolnak templomokat, ott vége szakad haladásnak, hitnek. Határozottan káros, hogy a Szovjetet felvették a Népszövetségbe, mert ahogyan Litvinov kezdte, úgy csak diktátorok, de nem politikusok viselkednek.

Svájc elnöke jövőre ezerszínét látja, de ma már ebből kettőt meglátott, a Szovjet kétszínűségét.

A sajtó a legnagyobb hatalom, mondotta Barthou

Genfből jelentik, hogy a Népszövetség ülésén, mint az eddig is szokás volt, az újságírók dinét adtak a vendégek tiszteletére.

— A sajtó a legnagyobb hatalom — mondotta Barthou francia külügyminiszter — és igyekezzen kedvező légkört teremteni az egyes államok között. Ne ingereljék egymás ellen a

nemzeteket. A lelkek leszerelését kell, hogy elősegítse a sajtó. Litvinov is ilyen értelemben beszélt.

Való, hogy nagyhatalom a sajtó, de Barthou rosszul mondta, hogy a sajtó csináljon békét — a diplomaták hozzák létre a világ békét! Az az ő kötelességük!

A 7 milliós kölcsön miatt árverést tűztek ki

Mint a Damokles kardja, úgy függ a város felett a 7 milliós kölcsön ügye. A város heti részletekben fizeti a kölcsönt, azonban a bank ugylátzik nem akar várni, mert szeptember 25 re árverést tűzött ki a 7 millió

lejes kölcsön miatt.

Bizunk benne, hogy Kovács Béla primár meg fogja találni a módját az elintézésnek, hogy az árverés ne legyen megtartva.

A nagytőke fenyegeti a Morro Castle legénységét

Newyork. Az elpusztult Morro Castle ügyében kiküldött bizottság eddigi vizsgálata során megállapította, hogy a Morro Castle legénysége azért nem meri az igazat megvallani, mert

a hajóstársaságok megfenyegették, hogy nem kapnak alkalmazást, ha megmondják az igazat. Az ügyész bármikor bizonyítja ezt az állítását.

A salontai városi alkalmazottak Oradeán vizsgáznak

Először csak rövid néhány soros hír jelent meg arról, hogy az oradeai városi hivatalnokok nyelvvizsgát kötelesek tenni. Ekkor már Salontán is elterjedt a híre annak, hogy az összes salontai kisebbségi városi hivatalnokoknak is nyelvvizsgát kell tenniük.

Ma azután a sejtés valósággá vált, mert megjött a felsőbb helyről szóló rendelkezés, hogy

82 salontai városi alkalmazott hét-főn reggel Oradeán nyelvvizsgát

tesz.

Ez a rendelkezés vonatkozik a kisebbségi hivatalnokokra és mindazon városi alkalmazottakra, akik a várostól fizetést huznak.

Mondanunk is felesleges, hogy nemcsak a hivatalnokok, hanem a nagyközönség körében is óriási meglepetést keltett a hirtelen jött rendelet. A nyelvvizsgáról kiadott rendelet független attól a másiktól, időközben visszavont rendeletről, mely az 1924 utáni kinevezéseket veszi revízió alá. Van a rendelkezés

nek egy érdekes pontja, nevezetesen az, hogy a polgármester és a tanács dönt a hivatalnokok megmaradása, illetve elbocsátása ügyében. Mármost arra kérjük úgy a polgármestert, mint a tanács tagjait, hogy szívetelt kezekkel, felelősségük teljes tudatában döntsenek a hivatalnokok és alantas személyzet sorsa felett, mert gondolják el, mit jelent az arról-holnapra kenyér nélkül lenni.

Gondolják és érezzék át, hogy mit jelent az, ha a kenyérkereső állás nélkül van, ha nincs kenyér, ha a gyermek taníttatására nincs pénz. Érezzék át azt a régi, évtizedekre nyúló veleérzést, mely a közönség s a hivatalnokok között fennállt. S ha talán egyik másik hivatalnok nem is tudja az irodalmi román nyelvet, de különben a maga reszortjában értéket jelent, hagyják meg állásában, mert még mindig tökéletesebb az adminisztráció, ha régi, kipróbált hivatalnokok végzik, mintha új emberek ülnének az íróasztalok mellett.

A törvény és a paragrafus mellett sziv is van s hisszük, hogy a város jelenlegi vezetői sona sem tettek több és hasznosabb szolgálatot a város érdekének, mint most, ha megmutatják, hogy emberien éreznek és nem borítják fel a hivatalnokok családi életét, jövőendő életsorsát.

(s. j.)

Női bársony és filc kalapok,

őszi újdonságok megérkeztek! Szvetterek, pulloverek, zsemperek, gombok nagy választékban, olcsó gyári árban. Előnyomda modern mintákkal felszerelve. Kézműnka keliékek minden izlésnek megfelelően!

Rubinné, Minerva áruházában

Szentté avatják Dollfuss

Oszták egyházi körökben mozgalom indult arra nézve, hogy Dollfuss dr.-t, a tragikus körülmények között elhunyt kancellárt szentté avassák. A Vatikán kedvezően fogadja a nagyarányu mozgalmat.

Nagy tűz egy berlini ujságpalotában

Berlin. Az éjszaka óriási tűz ütött ki abban a palotában, melyben a nemzeti szocialista „Angriff” és „Völkische Beobachter” van elhelyezve. A tüzet még nem tudták eloltani.

Franciaország kibocsátotta a kincstári kötvényeket

Párizsi jelentések közlik, hogy Franciaország kibocsátotta a 4 és fél százalékos kincstári kötvényeket.

Amerika új hadikikötőt létesít

Newyork. A lapok részletesen foglalkoznak azzal a tervvel, hogy az amerikai kormány az Aleuti szigetcsoporton új hadikikötőt létesít. A sziget különben nevezetesen zord éghajlatáról.

Visszakapja pénzét,

ha az iskolai cikkeket a

Székely papirkereskedésében

szerzi be,

mert minden diák, minden vásárlásnál ajándékot kap!

Állami és felekezeti iskola könyvek füzetek, ceruzák, színes ironok, festékek, aktatáskák s mindennemű iskolai felszerelési cikkek legolcsóbb árban raktáron!

Egy hónapra és 50.000 leire ítélték Vaiszlovich Emilt

Cluj. A hadbíróság egyhavi börtönre és 50000 lej pénzbüntetésre ítélté Vaiszlovich Emilt, aki május 10-én és 24-én nem tüzte ki oradeai

palotájára a nemzeti lobogót. Vaiszlovichot azonnal letartóztatták és rögtön megkezdte büntetésének kitöltését

Kivégezték Oroszországban egy salontai kereskedő hugát?

A „Szabadság” budapesti jelentés alapján közli, hogy a Berettyóújfaluban lakó Popper családhoz hivatalos értesítés érkezett arról, hogy Popper Emmát, Popper Dávid salontai kereskedő hugát, az ismert bécsi, majd moszkvai színésznőt Jekaterinoszlavban a múlt héten kivégezték. Egy másik hír szerint Popper Emma öngyilkos lett.

A hír nagy felűnést keltett. A

jómódu család leánygyermeké állítólag kémkedési botrányba keveredett. Cseka ügynökei letartóztatták és a vérbíróság rövid uton halálra ítélté.

A szülők megkapták Oroszországból a hivatalos halotti bizonyítványt, de megbízottat küldenek ki Oroszországba, hogy Popper Emma halálának körülményeit pontosan megállapítsák.

Megkapták a csőzök a fegyvereket

Salonta város vezetősége a szőlő csőzök részére megszerezte a fegyvertartási engedélyeket és a fegyvereket. Reméljük, hogy egyetlen csőz

sem fog visszaélni azzal, hogy fegyvere van és azt csak nagyon indokolt esetben fogja használni.

Szigoru felszólítás az adó befizetésére

București. A pénzügyminisztérium utasította a összes pénzügyigazgatóságokat, hogy szigorúan hajtsák be az adóalanyok adótartozásait.

Semmiféle halasztást nem adhatnak a pénzügyi szervek. A lefoglalt tárgyakat azonnal elszállítják.

35 bomba robbant Havannában

LONDON. Havannában ismét felújultak a zavargások. Tegnap 35 bomba robbant a fővárosban, több ember súlyosan megsebesült. A rendőrség számos lázadót letartóztatott.

EGY jókarban lévő mély gyerekkocsit megvételre keres a Farkas cukrászda.

Átcserélt óvadék

Erdős Ferenc, a Korona bérlője kérte a tanácsot, hogy a béreltet kapcsolatos kaució óvadékát átcserélhesse értékpapírra. A tanács teljesíti a kérést.

Hirdessen az „Az Újság”-ban

Új igazgatót kapott a salontai gazdasági iskola

Chinez Andrei, a gazdasági iskola érdemes igazgatója nyugdíjba vonult s helyébe Corbuț Joan agrármérnököt nevezték ki igazgatónak. Corbuț néhány nappal ezelőtt feletteseitől értesítést kapott, hogy foglalja el hiva-

talát Oradeán a mezőgazdasági kamaránál.

A gazdasági iskola új igazgatója Nuțiu Gábor, közkedveltségnek örvendő madarasi tanító, aki új állását már el is foglalta.

Kovács Józsefnek kést szurtak a szívébe

Carei. Szentkereszt felmagasztalása ünnepén „Kírváj” volt Tireamon. A templomépítési évfordulót jelentő egyházi ünnepségen a közeli községek lakossága is ott volt.

Mig a faluban vidám ünnepi hangulat uralkodott, addig az egyik udvaron véres tragédia játszódott le.

Hengeli Mihály zsellér és Kovács József kerékgyártó egy közös udvarban laknak, a lakások el vannak kerítve ugyan, de Kovács József csak a Hengeli udvarán át juthatott a saját udvarába.

Rossz szomszédság: török átok és Hengeli meg Kovács nem voltak jóbarátok. Legutóbb is veszekedtek.

A csordával Kovács József tehene is haza jött. Ez újabb ok volt a veszekedésre, amely azonban ezuttal szomorúan végződött. Hengeli Mihály éles disznóölőkést hozott ki házából és azt markolatig Kovács József szívébe döfte. Tíz percig vergődött Kovács, azután meghalt.

A csendőr parancsnok Hengelit letartóztatta, bekísértette a zálaui ügyészséghez.

Serényi József,

„Az Ujság” szerkesztője, két nyomtatott ívre terjedő füzetet írt és adott ki, „Salonta, Arany János városa” címmel.

Mikor én erről az élénk és színes tollal megírt füzetéről akarok írni pár sort „Az Ujságba”, amelynek Serényi József a szerkesztője, az ellen öneki, a szerkesztőnek ellenvetése nem lehet, minthogy a lap nem a lelkes szerkesztő uré, hanem egész Salonta városé, annak közönségé, amelynek érdekeit Serényi József már egy évtizede, állandóan, a legnagyobb lelkiismeretességgel és ennél is nagyobb szeretettel szolgálta és szolgálja, mindenütt és mindenkor, — minthogy nem csupán a helyi sajtóban harcol a város közönségének érdekeiért, de a nagy városok lapjaiban is igen sokszor hívja föl, igazságos és szeretettel forgatott színes tollával a közérdeklődést az ősi hajduváros közéleti viszonyaira, egész kulturéjára.

A most megjelent füzet is ennek a nagy szeretetnek a bizonyítéka, minthogy a dicsőséges időkre visszatekintő város múltjának és jelenének a megrajzolásában, mindenütt átszűrődik: a szeretet, a lelkesedés, a kegyelet igaz érzése, úgy a várossal szemben, mint azok emléke iránt, akik Salonta várost a múltban szolgálták, erősítették és naggyá, boldoggá igyekeztek azt tenni.

Igaz ember, tiszta lélek és szív munkája ez a kis füzet, amelyben a pontos és hiteles történelmi adatok mellett sok érdekes följegyzés mutatja, hogy az író buzgón és az ujságíró éles szemével gyűjtötte össze és tömörítette mindazt, ami valóságos tükörképet ad

Salonta város múltjára és jelenére vonatkozólag, — úgy a helybelieknek, mint a távolabb élők számára.

Mig egyfelől a kegyelet igaz érzéseinek hódolatával emlékezik meg a hajduváros nagydicsőségű alapítójáról, **Bocskai István** erdélyi fejedelemről és választott magyar királyról, hős **Toldi Miklós**ról és Salontának világhírré jutott szülőtteréről, a magyar nyelv legnagyobb mesteréről és a magyar Gênio legigazabb képviselőjéről, **Arany János**ról, — másfelől mindazok érdemeiről is megemlékezik, akik a nagyok segítő társai voltak, a múltban és azokról is, a tollat az igazság követelménye szerint forgató ujságíró tisztalátásával és páratlan becsületességgel ír, akik a jelenben minden igyekezetükkel arra töreksenek, hogy szerett városukat, a múltban szenvedett veszteségeiért kárpótolják; a haladás, erősödés, boldogulás elősegítésével, újra a régi jó viszonyok derűs, nyugodt világába segítsék át.

Emellett még a hivatalok, ügyvédek, orvosok és különböző intézmények felsorolását is adja olvasóinak az igen értékes kis füzet, amely nemcsak a kitűnő tollú író érdemeit dicséri, — de egyúttal megérdemli, hogy olyan szeretettel fogadja mindenki, felnőtt és még serdülőkorban levő is, úgy itt az ősi Salonta városában, mint távolabb is, amelyen szeretettel ő azt megírta, amiért neki mindnyájan a legőszintebben érzett köszönettel tartozunk, most is és a jövőre vonatkozólag is.

INCZE BÉLA
tanár

A kisbankok fuziójának ügye a legfelsőbb Banktanács előtt

Bucurestiből jelentik: A Banca Națională Legfelsőbb Banktanácsának ülésén a bankok helyzetének megvizsgálására és a kisbankok koncentrálására vonatkozó kérdéseket tárgyalták. Elhatározták, hogy azoknak a kisbankoknak, amelyek nem mutatkoznak aktívnak, nem juttatnak hitelt a román Nemzeti Banktól. A vidéki bankok küldöttsége megjelent Dumitrescu vezérigazgatónál, akitől felvilágosítást nyertek arra vonatkozólag, hogy miképpen kell a kisbankok fuzióját létrehozni, hogy azok hivatalos támogatást nyerjenek.

Hirdetés nélkül

nincs üzleti forgalom !!!

Hirdessen az Az Ujságban!

Olaszország hadihajót szállít a szovjetnek

A Genova melletti Sestri Ponente hajógyárban vízre bocsátották az oroszok által rendelt partvédő gőzöst. Ez a gőzös második ilyenfajta hajó, amelyet Olaszország szállít a szovjetnek.

Hirdessen

az »Az Ujság«-ban

Legelegánsabb ruhákat készít

a legújabb divat szerint

APTER
uriszabó.

Varga ház. Piața Unirii 3.
Kitűnő szabászat!
Elsőrendű munka!

Telefonösszeköttetés Japán és Németország között

Berlin. Németország és Japán között bevezették a rendszeres telefonösszeköttetést. Az első, hivatásos jellegű, telefonbeszélgetés tegnap történt Hamburg és Tokió között.

SPORT

Egyetértés--NSC

Vasárnap bajnoki mérkőzés keretében kerül össze az oradeai Egyetértés az NSC-vel a salontai pályán.

Testvériség--Törekvés

Ugyancsak vasárnap Oradeán játszik bajnokit a salontai Törekvés a Testvériséggel. Indulás d. e. 12-kor. Kellő számú jelentkezés esetén autóbusszal indul, kísérők 50 leit fizetnek. Autókamionon viteldíj tagoknak 30, vendégeknek 40 lei. Jelentkezni Bajó Lászlónál.

Ma d. u. NSC tréning lesz. A játékosok fegyelmi terhe mellett kötelesek megjelenni a tréningen.

Szüreti mulatságot rendez a Törekvés vasárnap a Kaszinóban.

Szilágyi, a Törekvés kiváló csatára Medgyesről hazaérkezett és vasárnap már játszik Ime, a lap társ sportrovát „szerkesztője” milyen pontosan értesült. Ugyanis azt írta, hogy Szilágyi még nem dolgozta le a 2000 leit és nem jöhet haza. Nos, a kis hamis „sportszerkesztő” tévedett — mert Szilágyi itthon van és vasárnap már dolgozik — a pályán!

A District kisorsolta a másodosztályú őszi bajnoki meccseket. Szeptember 30. Victoria (Margitta)—NSC Margitán. Október 7. Kolping—NSC Salontán. Október 14. Tileagd—NSC Tileagdon. Október 21. Vasas—NSC Oradean.

A magyar atlétikai szövetség fennállásának 60. évfordulója alkalmából Budapesten a jövő évben nagyarányú atlétikai versenyek lesznek.

Beogradska SC — Ujpest—III. ker. FC komb. 1:0 (1:0). Belgrádban villanyfény mellett folyt le a meccs. A magyar csapatot zavarta a szokatlanul erős villanyfény.

Barcelonából jelentik: A Platko által trenírozott FC Barcelona 100.000 csehkorona lelépést kínált a Spárta kitűnő balszélsőjéért. A Sparta ebből 30.000 koronát akart adni Kalocsaynak, a játékos azonban 50.000-et kért és így az üzlet egyelőre nem jött létre.

**Lószerszámok,
iskolai táskák,
pénztárcák,
aktatáskák,
zárlatok
Kiss Ernő
szíjgyártónál.**

GAVALLÉRIA.

János gazda akkor ér haza, amikor két ismeretlen férfi jön ki a portájáról.

— Hát kendtek mi járatban voltak nálam?

— Gyűjteni voltunk az új templomra.
— És mit adott a feleségem?
— Egy tojást.

Jánosgazda rosszalólag csóválja a fejét és visszahívja a két idegent. Bent átad nekik még egy tojást és önérzékes hangon mondja:

— Ha templom, hát legyen templom!

Rádióműsor

Csütörtök, szeptember 20.

București

20:15 Felolvasás
20:30 Wagner: Tannhauser, opera lemezekon
Buda pest

2:30 Balalajkazenekar
5 Ifjúsági előadás
6 Előadás
6:35 Cigányzene
7:50 Előadás
9:40 Hangverseny
11:50 Cigányzene

Péntek, szeptember 21.

București

20 Előadás
20:45 Felolvasás
21 Dárest
22 Felolvasás

Buda pest

7:45 Torna
11 Felolvasás
1 Déli harangszó
5 Diákfelőrá
6:30 Jazz-zenekar
8 Dalkör
9:10 Hangverseny
10:15 „Büntetőnovella” Szinmű 1 felvonásban
11:30 Zenekar

Régi és új előfizetőink

10 kottát kapnak ingyen!

Egyetlen feltétel: az utolsó havi előfizetési nyugtáját küldje be **Moravetz Testvérek r.t.** zeneműkereskedésnek Timișoara. A nyugtát a kottákkal együtt visszakapja.

Moravetz Testvérek R. T.
zeneműkereskedése Timișoara
Az ország egyetlen szaküzlete.

Minden kottát gyorsan, legolcsóbban szállít.

Kotta jegyzéket ingyen küldünk.

A névtelen hajdu emlékköve

A magyarországi Álmosd község fennállásának 333-ik évfordulója alkalmából ünnepélyes keretek között leleplezik a névtelen hajdu emlékkövét.

Tifuszi járvány egy internálótáborban

Bécs. A freiersdorfi internálótáborban tifuszi járvány lépett fel. Eddig 180 tifuszos megbetegedés történt.

Ankara új rádióállomása

Ankarai jelentések közlik, hogy a kormány nagy költséggel új, nagy rádióállomást épít.

Szalmatűz

A Calea Reg. Maria (Aradi uton) levő özv. Molnár Jánosné házában a felhalmozott szalma kigyulladt. A gyorsan kivonult tűzoltóság eloltotta a tüzet.

— LEÁNY: Hát igazán egyáltalában nem akarod elhinni, hogy csak huszéves vagyok?

— LEGÉNY: Nos, miután öt év óta folyton hallom, elhiszem.

Körözölevél

A lugoji rendőrprefektúra értesítette a salontai rendőrséget, hogy Salamon Adár, a jupanești „Ceramica” gyár volt alkalmazottja megszökött pénzzel és iratokkal.

Felhívják a salontai közönséget, hogy ha megjelenne valahol az illető, azonnal adja át a rendőrségnek.

Salamon Adár személyleírása: 180 m. magas, robusztus termetű, vörösesbarna a haja, erősen zsargon akcentussal beszél.

Román, francia, német és angol nyelvekből órákat adok, mérsékelt díjazással;

háznál, vagy lakásomon, biztos és gyors sikerű gyakorlati módszerrel. Rendes és magántanulók naponkénti oktatását, valamint a gyorsírást tanítását is elvállalom. Értekezni lehet Str. Regina Maria (Aradi-ut) 1. sz. alatt, délelőtt.

Apróhirdetések

ELADÓ a Calea Regina Maria (Aradi ut) 10. szám alatti ház egészben, vagy felerészben. U. o. 20 hold szántóföld eladó. 5-12

EGY kétlámpás rádiót megvételre keresek. Cím a kiadóban.

ELADÓ Str. Metianu (Kölesér ucca) 42. sz. üzletház lakással együtt. Értekezni Reg. Ferdinand (Rákóczy-ut) 67.

EGY finom kivitelű fekete zakkó-öltöny jutányosan eladó. Bővebbet Benczik szabónál.

Kész a tökéletes képadó-rádió

New Yorkból jelentik: A New York Times írja, hogy az amerikai rádiótársaság hivatalos jelentése szerint, sikerült tökéletes képátutaló módszert feltalálni. Az új módszer a rövidhullámu adáson alapszik és általa levelet, táviratot, vagy fényképet tökéletesen lehet továbbítani rádió útján. Az első képátutaló vonalat a jövő év elején New York—Philadelphia között helyezik üzembe.

Ha lát valamit, ha hall valamit s úgy érzi, hogy közérdekű: értesítse azonnal az Az Ujság szerkesztőségét!

Tip. „Az Ujság” nyomdája Salonta